

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4138/2020
09.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Николић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Илић адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 880/20 од 04.06.2020. године, у седници већа која је одржана дана 09.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 880/20 од 04.06.2020. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици П 70/18 од 26.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се утврди да је ништав уговор о поклону, закључен у Београду дана 30.08.2013. године између тужиле АА из ... као поклонодавца и тужене ББ из ... као поклонопримца, оверен код Основног суда у Сремској Митровици Ов 3 бр .../... од 30.08.2013. године. Ставом другим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тужилца тражила да се поништи уговор о поклону, закључен дана 30.08.2013. године између тужиле и тужене, оверен код Основног суда у Сремској Митровици Ов 3 бр .../... од 30.08.2013. године, те да је на основу ове пресуде тужилца овлашћена да изврши одговарајући упис промене стварних права на непокретности у РГЗ СКН Сремска Митровица, ЛН ... КО ..., кч.бр. .../... и .../..., на тај начин да се у јавном регистру непокретности успостави пређашње стање какво је било пре закључења уговора о поклону од 30.08.2013. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 91.500,00 динара у року од 15 дана под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 880/20 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба и пресуда Основног суда у Сремској Митровици П 70/18 од 26.11.2019. године преиначена у делу одлуке о примарном захтеву (у изреци став два и део става три који је означен као евентуални тужбени захтев), тако што је утврђено да је ништав уговор о поклону закључен у ... дана 30.08.2013. године између тужиле АА из ... као поклонодавца и тужене ББ из ... као поклонопримца, оверен код Основног суда у Сремској Митровици под Ов 3 бр .../... од 30.08.2013. године, па је тужилца на основу ове пресуде овлашћена да изврши одговарајући упис промене стварних права на непокретности у РГЗ СКН ... ЛН ... КО ...

к.ч. број .../... и .../..., на тај начин да се у том регистру непокретности успостави пређашње стање какво је било пре закључења уговора о поклону овереног код Основног суда у Сремској Митровици Ов 3 бр .../... од 30.08.2013. године, а у делу одлуке о евентуалном тужбеном захтеву (у изреци део става три) којим је тражено да поништи уговор о поклону закључен дана 30.08.2013. године између тужиље АА из ... као поклонодавца и тужене ББ из ... као поклонопримца, оверен код Основног суда у Сремској Митровици Ов 3 бр .../... од 30.08.2013. године, укинута. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 407.350,00 динара, а ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбе чл. 403 и 404. ЗПП.

Тужиља је доставила одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене дозвољена према члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП и основана.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Првог основног суда у Београду О број 8173/13 од 21.06.2013. године парничне странке су оглашене за наследнике са по $\frac{1}{2}$ идеалног дела заоставштине иза пок. ВВ бив. из ..., на сувласничком уделу од $\frac{1}{4}$ идеалног дела к.ч. број .../..., земљиште под зградом- објектом површине 49 м², земљиште под зградом-објектом површине 73 м², земљиште под зградом- објектом површине 99 м², остало вештачки створено неплодно површине 6 ари и 16 м² и правом сусвојине на сувласничком уделу на три помоћне зграде постојеће на парцели број .../..., пошто су се у оставинском поступку прихватиле свог наследног дела иза смрти пок. ВВ. Тужена је и пре покретања оставинског поступка била власник на $\frac{3}{8}$ идеалног дела ове непокретности. Истог дана пред Другим основним судом у Београду тужиља је оверила специјално пуномоћје Ов И број .../... којим је овластила ГГ из ..., супруга тужене, да у њено име и њен рачун може закључити са трећим лицем по сопственом избору уговор о купопродаји или уговор о поклону и њиме извршити пренос права својине/права коришћења на $\frac{1}{8}$ идеалних делова на некретнинама које се налазе у ..., улица ... број ..., ЛН ... КО ..., три помоћне зграде на к.п. .../... и право сукоришћења к.ч. број .../... и .../... све у КО ..., које је стекла на основу правноснажног решења о наслеђивању Првог основног суда у Београду О број 8173/13 од 21.06.2013. године. По основу специјалног пуномоћја ГГ је, у име и за рачун тужиље, дана 30.08.2013. године закључио уговор о поклону предметне непокретности са туженом ББ, својом супругом, који је оверен код Основног суда у Сремској Митровици Ов 3 бр .../... . Као власник целе предметне непокретности тужена је исту продала дана 30.09.2013. године трећем лицу по уговореној цени од 3.800.000,00 динара. Уговор је оверен код Основног суда у Сремској Митровици под Ов .../... . Тужиљи се писменим путем обратио пуномоћник тужене адвокат Александар Илић, тако што је по ГГ послао понуду да јој његов клијент, овде тужена, у четири рате исплати наследни део у износу од 4.375 евра. На наведену понуду тужиља је одговорила дана 21.01.2014. године, наводећи да понуда није прихватљива, те да има право да иза смрти своје мајке покрене поступак ради утврђивња права сусвојине на предметним непокретностима.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио основни тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о поклону који је предмет спора и евентуални тужбени захтев за поништај истог уговора, са образложењем да, су се тужила и ГГ договорили о продаји целокупне непокретности, што логично и уобичајено следи када се ради о сувласништву, из ког разлога је тужили понуђен новчани износ на име њеног сувласничког дела сходно добијеној купопродајној цени, односно стању на тржишту непокретности у ... у време прометовања непокретности, те да наводи тужиле да она није желела да поклони свој наследни део туженој, јер јој га није поклонила у оставинском поступку, суд није могао да прихвати јер је логично да се тужила прихвати свог наследног дела како би остварила право на исплату сувласничког дела по продаји целе непокретности.

Другостепени суд је првостепену пресуду преиначио и утврдио да је уговор о поклону који је предмет спора ништав, те да је тужила овлашћена да у катастру непокретности успостави пређашње стање, а у делу одлуке о евентуалном тужбеном захтеву којим је тражено да се поништи уговор о поклону између тужиле и тужене који је предмет спора првостепена пресуда је укинута, са образложењем да из чињеница утврђених у првостепеном поступку несумњиво произилази да тужила није имала намеру да поклони свој сувласнички удео на предметној непокретности, већ да оствари право на исплату сувласничког дела по продаји целе непокретности, због чега је спорни уговор о поклону ништав правни посао, а што се манифестује кроз непостојање намере дарежљивости као битног елемента овог правног посла.

Основано се ревизијом тужене указује да је другостепени суд донео пресуду искључиво на основу утиска, без одржавања расправе ради утврђења релевантних чињеница, што указује да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП.

Према одредби члана 394. став 1. ЗПП, другостепени суд ће пресудом да преиначи првостепену пресуду, ако је на основу расправе утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди.

Из наведене законске одредбе прозилази да другостепени суд није могао без држања расправе да утврди другачије чињенично стање него што је у првостепеној пресуди, а у конкретном случају другостепеном пресудом је преиначена првостепена пресуда у делу у коме је одлучено о ништавости уговора о поклону који је предмет спора са разлога што другостепени суд закључује да код тужиле није постојала намера дарежљивости приликом закључења тог уговора, што је супротно закључку првостепеног суда донетом на основу оцене изведених доказа (саслушање парничних странака и сведока), те да је тужила у тренутку закључења уговора имала намеру, односно желела је да поклони свој наследни део туженој.

Закључак другостепеног суда о постојању разлике између изражене воље и стварне воље уговораника приликом закључења уговора о поклону који је предмет спора не произилази из чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку и следа догађаја који су претходили закључењу овог уговора, имајући у виду чињеницу да је тужена део купопродајне цене која одговара сувласничком уделу тужиле понудила тужили, која понуду није прихватила. Зато је потребно да другостепени суд отвори

расправу и саслушањем парничних странака и оценом свих доказа утврди постојање побуде тужиље из које је поклонопримцу учинила корист на терет своје имовине, без икакве накнаде, а која је конститутивни елемент уговора о поклону.

У конкретном случају, ради се о правном послу, којим поклонодавац даје или обећава поклонопримцу бесплатно и добровољно неку имовинску вредност, а поклонопримац то прима или прихвата, у смислу правних правила из параграфа 561-568 Српског грађанског законика, који се примењује на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. арила 1941. године за време непријатељске окупације (Сл. лист ФНРЈ 86/. За овај уговор је од битног значаја да између странака постоји сагласност о предмету поклоне и да се тај предмет поклоне прими на поклон. Поклон треба да буде резултат добровољног и слободног одређења поклонодавца. Ради се о добродојном уговору без накнаде. Намера дарожљивости – воља да се поклон учини представља битан елемент уговора о поклону, а побуда за закључење уговора улази у сам основ уговора.

Према члану 52. Закона о облигационим односима, ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав, а према члану 53. истог закона, побуда из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност, али ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор, иако је то други уговарач знао или могао знати, уговор ће бити без дејства. Уговор без накнаде нема правно дејство и када други уговарач није знао да је недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача.

У поновном поступку, другостепени суд ће отклонити напред наведену битну повреду одредаба парничног поступка и узимајући у обзир изнете примедбе овог суда, утврдити постојање немере дарожљивости код тужиље, с тим да закључак суда у погледу те чињенице мора да произилази из чињеничног стања утврђеног оценом изведених доказа у поступку.

Са изнетих разлога, Врхови касациони суд је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 415. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић